

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Septiceps Lvthervs, Vbique Sibi, Svis Scriptis contrarius,
in visitationem Saxoniam**

Cochlaeus, Johannes

Parisiis, 1564

De praedicatione Euangelij, cap. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35803

monia, & nullus spiritus bonus. Longe enim
 tutius honestiúsque sic dixeris. Iuxta doctri-
 nam Pauli, qui ait: Hæreticum hominem pro-
 prio iudicio condemnari, quam vt mobilem
 istam arundinem, in tam diuersas incertásque
 partes & contrariis corruptæ mentis flatibus
 agitatum, leuiter sequaris. Si enim iuste repre-
 henditur ab Historicis M. Antonius clarissi-
 mus, alioqui (teste Plutarcho) Imperator, quòd
 fugientem Cleopatram Reginam Aegipti se-
 queretur, amens relictis tot nauibus adhuc in-
 tactis legionibúsque. xxij. in littore: Quanto
 iustius reprehendet te omnis ætas, omnis poste-
 ritas, si pertinatius vni huic leuissimo Cu-
 cullo, qui neque Rex, neque Regina est, adhe-
 reas: eúmque per incerta fugientem sequaris,
 relictis tot Regibus, ac Principibus cum vni-
 uersa Ecclesia Dei certam Petri fidem tenen-
 tibus, quibus ille iam pridem Anathema Ma-
 ranatha est, & fuit.

De prædicatione Euangelij

Cap. V.

V I S I T A T O R.

DOcuimus itaque & admonuimus Paro- In. lib. V. 2.
 chos, vt Euangelium integre (quemad- sita.
 modum tenentur predicent) non particulam

DE PRÆDICATIONE EVANGELII
vnam absque altera: Ait enim Deus, Deu. 4.
Verbo meo non addetis neque auferatis. Qui
autem pœnitentiam non prædicant, magnam
partem auferunt à scriptura, loquētes interim
de comedendis carnibus, aliisque rebus leui-
culis Quid autem hoc aliud est, nisi colare (vt
Christus ait Math. xxij.) culicem, ac degluti-
re Camelum? S V E R. Quid tibi dederunt,
rogo, Papistæ, vt etiam de Euangelio (in quo
vnicè glor:amur, nos reprehendas? Ego autem

*In lib cōtra
statum Ecc.*

certus sum, quòd Christus ipse me Euangeli-
stam vocat ac reputat, qui doctrinæ meæ ma-
gister est, atque etiam testis erit in nouissimo
die, quòd mea non sit, sed ipsius purum Euā-

*In Sermo-
ne de destru-
tione iheru-
salem.*

gelium. B A R R. Quòd tu, maledice Visita-
tor, verbum Dei (quod prædicamus) ita con-
temnis, atque etiam calumpniaris, diuina vtiq;
vltione dignum est. Vlciscetur igitur Deus,
etiam si centum annis vltio differatur, vt tam-
diu non differetur. Et quando clarius est ver-
bum, tanto grauior erit vltio Vereor totā Ger-
maniam ob id perituram esse: Deus enim ma-
liciam istam inultam dimittere non potest,
neque diu spectator erit: Tam copiose enim
prædicatum est a nobis Euangelium, vt ne
Apostolorum quidem tempore tam clarum
vnquam fuerit. Vereor igitur, ne tota pereat

*In 500. art.
art. 3.*

Germania, interibit funditus. E C C L E.
Non miror, Egregie Visitator, si amisso spiri-
tu Euangelium nostrum nunc reprehendis;
mundi Principibus assentans, quia mundus

DE PRÆDICATIONE EVANGELII.

eiusmodi predicationem audire ac pati non potest, ideo Euangelium est odiosa predicationis. **V I S I.** Non prohibemus Euanglium, sed admonemus Parochos, ut populum diligenter ac sæpe exhortentur ad pœnitentiam, dolere ac cõteri super peccatis, atque terreri per iudicium Dei. **S V E R.** Quid aliud hactenus admonuerunt inimici nostri Papistæ? An ignoras aut oblitus es, quàm acriter arguimus eos, quòd non fidem, sed operum pompam docuerunt? Maxime enim obseruanda est Christianis diuina promissio, quæ dicit: Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. Quæ sane promissio preferenda est incomperabiliter vniuersis pompis, operum, votorum, religionum, & quicquid humanitùs est introductum. Nam in hac pendet vniuersa salus nostra: Sic autem est obseruanda, ut fidem exerceamus in ea, prorsus non dubitantes, nos esse saluos, postquàm simus baptizati. **E C C L E.** Si hoc est Euangelium, quod nunc prædicare iubes, **V**isitor, iniustè profecto excommunicamus Papam, Episcopos, Monachos, & Presbyteros quod populum exhortantur ad opera pœnitentiæ, ad dolorem & cõtritionem super peccatis, ad timorem Dei, & graui affecimus iniuria Germaniam, dicentes, eam ante nos numquàm recte audiuisse verbum Dei, sed solùm verbum Papæ. **V I S I.** Dicite ut lubet, certe maximã ac summè necessariam partem pœnitentiæ omittere non licet. **L V T.** Vide etiã atque

*In Sermone
quando ve-
nerit Para-
cletus, 20.*

*In lib. Visti-
ta.*

*In Cap. Ba-
bylo. ca. de
bapt.*

*In 500. ar.
art. 50. &
51.*

*In Ser. Re-
cumbentibus
vndecim.
Appa.*

*In lib. Visti-
ta.*

*In prologo
noui Testas*

DE PRÆDICATIONE EVANGELII

*In prologio
noui testa.*

etiã, Visitator, ne ex Christo Mosen aliquẽ fe-
ceris, qui ex Euangelio legẽ, aut librũ doctri-
næ, sicut hæctenus factũ est, atque etiã prologi
aliquot diui Hieronymi ita suadent. Euange-
liũ enim opera nostra minimẽ requirit, vt in
eis probi ac beati efficiamur, imo dãnãt eius-
modi opera, sed requirit solã fidẽ in Christũ,
quòd is pro nobis peccatũ, mortẽ, & infernũ
vicerit. E C C L E. Facit hic Visitator noster,

*In 500. ar.
art. 169.*

*In ser. de
Phariseo, et
Publicano.*

*In prologo
noui Testa.*

sicut facit in Euangelio suo Lucas, in quo vbi-
que resonant opera, tanquam per ea veniat iu-
stitia. Dimittite, & dimittetur vobis: facite vo-
bis amicos de iniquo Mammonẽ, &c. Tanquã
vero & publicanus ille per suã orationẽ pecto-
risque percussione impetrauerit veniam pec-
catorũ & iustitiã. L V T. Non immerito igitur
admonui in prologo noui Testamenti le-
ctores, vt hanc falsam aboleant opinionem,
quòd scilicet quatuor sint Euangelia, & qua-
tuor tantũ Euangelistæ. Dixi autẽ Iohannis
Euangeliũ esse vnicũ, pulchrum, verũ, ac prin-
cipale Euangeliũ, aliisq; tribus longe ac lon-
ge præferendum ac anteponendum: A deo, vt
etiam Pauli ac Petri Epistolæ longẽ præcedãt
tria illa Euangelia Matthei, Marci, ac Lucæ.

*In Epist. ad
Duces Saxo.*

*In assertio-
ne in prolo-
go.*

*In Epistola
vbi supra.*

S V E R. Quid ais Luthere? An & tu ex caele-
stibus prophetis illis vnus es? qui dicunt, vo-
cem Dei te ipsum audire oportet. Nihil est cũ
scriptura, Bibel, Bubel, Babel, &c. L V T. Non
sum, verumtamen dico tibi, si non sum pro-
pheta, sum tamẽ apud me ipsum certus, verbũ
Dei esse apud me, non apud Papistas. S V E R.

DE PRÆDICATIONE EVANGELII 18

Ego autē scio, quòd nos qui Euangeliū habemus & noscimus, licet miseri peccatores sumus, verū spiritū, siue (vt Paulus ait) Primitias spiritus habemus, quāuis plenitudinē spiritus, nō habeamus. At nō est aliquis alius spiritus præter illū vnicū, qui dona sua mirabiliter distribuit. Ex quo sane scire quoque & iudicare nouimus, quānā doctrina vera, quę praua, quę fidei cōformis sit, & quę nō. **ECCL.** Qui sunt autē falsi prophetæ nostris tēporibus? **L V T.** Rogas? nescis adhuc quot ego in eos libros scripsi? in Carolstadiū, Muncerū, in Zuingliū, aliōsq; sacramēti corporis Christi hostes, & in Rebaptizatores. Hi oēs erāt paulo ante charissimi filioli mei, fraterculi mei, & aurei amiculi mei, qui neq; de Christo, neque de Euangelio quicquā præclari sciuiſſent, nisi prius scripsisset Lutherus. **ECC.** Erras Luthere. Nemo hoc iudicare pōt, nisi qui spiritū habet, sed summa summarū, breuiter, est Papa cū toto suo regimine, q̄a ij oēs docēt quod cōtra deū est. **MAR.** Hæc grauis est in Christū blasphemia, nostis enim me ante X. annos scripsisse ad Papā Leonē X. q̄ vocē eius, vocē Christi in eo loquētis auditurus esē, siue approbaret, siue reprobaret scripta mea: ideo me & oīa quę sū & habeo, ei subieci. **SVER.** O stultā ac temerariā subiectiōnē. Nā mox eodē anno appellasti ab eo, tāq̄ ab hæretico, Tyrāno, Antichr. &c. **MAR.** Nō meo id genio feci, nā in altera post epistola ad eūdē sic scripsi. Accusari me, & magno verti mihi

*In. 500. ar.
art. 134.*

*In Ser. Attendite a falsis prophetis
In lib. cōtra
Epistolam
regis Anglie.*

*Vbi supra
In Resolu.
In Epist. 20*

*In Epistolā
2. ad Leonem X.*

DE PRÆDICATIONE EVANGELII.
vicio intelligo meam temeritatē, qua nec tuæ
personæ pepercisse iudicor. Ego vero, vt rem
apertè confitear, conscius mihi sum, vbi cūm-
que tuæ personæ meminisse oportuit, non nisi
magnifica, & optima de te dixisse. Si vero à me
secus factū esset, ipsemet nullis modis probare
possem, & illorum de me iudicium omni cal-
culo iuarem, nihilque libentius quàm Pali-
nodiam huius temeritatis & impietatis meæ
canerem. Appellauit te Danielē in Babylone.
&c. **DOCT.** Facebant hinc insanæ hæ iactā-
tiæ, contentionesque & palinodiæ vestræ, que
omnino animales, carnales, ac diabolicæ sunt,
tantum abest, vt spiritales, aut Euangelice di-
ci verè queant. Nam verè secundum Euange-
lium viuere, est præcepta ex voluntate libèter
facere: & qui aliter viuit, non secundum Euan-
gelium viuit, sed secundum literam legis. Ope-
ra ergo Euangelij non nominantur secundum
suum exterius, sed secundum suum interius.
Ideo sunt opera abscondita, licet foris luceāt,
voluntas tamen latet. Eadem causa etiam vo-
cantur opera dei, quia sunt opera gratiæ & spi-
ritus, cū homo ex se non habeat voluntatem
istā, ac per hoc nec opera ipsa. De istis ergo ope-
ribus in scriptura frequens est mentio. Hinc
Christus ait, Math. v. Nisi abundauerit iustitia
vestra plus quàm scribarum & phariseorum,
non intrabitis in regnū celorū. Et quare hoc?
quia accipiebant legē secundum dicta & so-
num syllabarum, id est, non secundū intentio-

*De X. præce-
ptis, cap. 5.*

nem legislatoris: Ideo secundum literam vixerunt. Et hoc totum, quia fuerunt antiqui, carnales, Adamitæ, terreni.

COCLÆVS.

Quales sint Euangelistæ isti noui, ex fructibus eorū iam satis, superq; tibi, Illustris Princeps, perspectum esse arbitror, quos Patruelis tuus Illust. Dux Saxonie. &c. Georgius Princeps Verè pius & Catholicus, Dominus & Patronus meus Clementiss. in prologo suo in nouū ab Emsero fœ. re. Antecessore meo translātū Testamentum, eleganti sanè compendio breuiter cōmemorat, dicens: Ex quibus quidē impijs doctrinis, predicationibus, disputationibus & scriptis (Lutheri scilicet) nihil aliud enatū est, præter teneros fructus istos, velut Vermis venenosus ex putrida sentina aut fumo, nempe non solum carnalis, sed & bestialis ac Diabolica libertas, proteritia, temeritas, inobediētia, & cruenta miserè seductorum subditorum seditio. Contemptus, contumelia & criminatio omnium, tum Ecclesiasticorum, tum sæculariū Prælatorum: Apostasia miserabilisque casus religiosorum: Abiectio eorum habitus, simul & omnis discipline, pudoris, ac timoris Dei. Præuaricatio eorum Voti & iuramenti, inconcessa coniugia Monachorum, Presbytero-

rum, & Monialium, alienatio eorum prædiorum, deuastatio monasteriorum, & Ecclesiarum: E quibus ornamenta, calices, monstrantia, aurea argenteaque thuribula, aliæque sacra clinodia, item lapides, ferramenta, Vitra, aliæque ad cultum & honorem Dei data, in publico foro vendita, & ad mundanam superbiam, voluptatēque usurpata, & ex templis stabula equorum, aliæque illicita ædificia facta. Omnis timor & deuotio hominū erga Deum sanctosque eius extincta, et fides nostra sancta Catholica in plerisque locis funditus deleta, &c. Huius Principis integritas, ita tibi (Illust. Prin.) multisque alijs & summi & infimi status Proceribus nota est, vt absque rubore dicere non possis, ne cogitare quidem aut suspicari, eum hic mentiri. Et Lutherus ipse à mendacio vindicat eum latissime in libellis suis compluribus, contra Euangelicos fratres suos, Rusticos & Suermeros editis.

De decem præceptis.

Cap. VI.

V I S I T A T O R.

In lib. Visi-
ta.

DE BENT igitur Parochi sæpe ac diligenter prædicare X. præcepta, eaque expo-